

ADLI BİLİMLERDE ETİK DERS TANITIM BİLGİLERİ

Dersin Adı	Kodu	Yarıyıl	Teori (saat/hafta)	Uygulama (saat/hafta)	Laboratuvar (saat/hafta)	Yerel Kredi	AKTS
Adli Bilimlerde Etik		Güz	2/15	yok	yok	2	7
Önkoşullar	Yok						
Dersin dili	Türkçe						
Dersin türü	YL-zorunlu						
Dersin veriliş şekli	Yetişkin öğrenimine uygun, interaktif katılımlı						
Dersin Sorumlusu	Prof. Dr. Nüket Örnek Büken, Öğr. Gör. Dr. Müge Demir						
Dersin amacı*	<p>Tıp etiğinin/ biyomedikal etiğin temel kavram, ilke ve değerlerini tanıtmak, adli bilimler alanında ortaya çıkan etik sorunlar ve etik ikilemler konusunda farkındalığı arttırmak ve ikilem çözümünde “etik haklı çıkarma”da izlenecek yol konusunda kişiye donanım kazandırmaktır. İnsan kökenli biyolojik örnekler ve buna benzer kişisel madde ve verilerin adli bilimler alanında kullanımı ve depolanarak saklanması onamın alınması / izin verilmesi ve tıbbi bilginin gizliliğinin korunması ile ilgili durumlar konusunda bilgi ve farkındalık kazandırmaktır. Konu ile ilgili adli bilim çalışanlarının sorumluluğu konusunda etikolegal düzenlemeleri, gerek uluslararası gerekse ulusal belgeleri ve kılavuzları öğretmektir.</p>						
Dersin öğrenme çıktıları**	<ol style="list-style-type: none"> 1. Biyoetik, etik, tıp etiğinin temel kavramlarını tanımlayabilir. 2. Biyomedikal etiğin temel prensiplerini ve teorilerini bilebilir. İlkeci etik yaklaşım bağlamında tıp etiğinde kullanılan 4 temel ilkeyi tanımlayabilir. 3. Etik ikilem, etik analiz, etik haklı çıkarma, tıbbi paternalizm, tanı ve tedavide aydınlatılmış onam sürecini tanımlayabilir. 4. Hastanın mahremiyetine saygı gösterilmesi ve hasta sırrının saklanması ile ilgili tarihsel süreci, bunların istisnalarının neler olduğunu bilir ve uygulamada bunların önemini kavrar. 5. İnsan kökenli biyolojik örnekler ve buna benzer kişisel madde ve verilerin adli bilimler alanında kullanımı ve depolanarak saklanması onamın alınması / izin verilmesi ve tıbbi bilginin gizliliğinin korunması ile ilgili durumları bilir. 6. Konu ile ilgili ulusal uluslararası etik ve hukuki düzenlemeleri, ilgili yönetmeliği ve adli bilimcinin hukuki sorumluluğunu bilir. Avrupa Konseyi Oviedo Biyotıp Sözleşmesi’nde (1997) ve Konsey’in (2006) 4 numaralı İnsan Kökenli Biyolojik Maddeler hakkında Tavsiye Kararını bilir.						
Dersin içeriği***	<p>Adli bilimlerde başvuran ile adli bilimcinin ilişkisi, bu ilişkinin belirleyenleri, ilişkide ortaya çıkan değer sorunları/etik ikilemler ve bunların çözümü, aydınlatılmış onam sürecinin gereklilikleri, tıbbi paternalizm, hasta sırrının saklanması, risk/yarar değerlendirmesi, sınırlı kaynakların adil kullanımı, adli bilim çalışanlarının etik sorumluluğu ve hasta haklarıdır.</p> <p>Biyobankalarda saklanacak materyalin elde edilmesi, kullanılması,</p>						

	biyolojik materyalin hukuken nasıl tanımlandığı, adli amaçlı kullanımı dışında kullanılıp kullanılmayacağı, biyobankaların yönetimi konularındır.
Kaynaklar	<ul style="list-style-type: none"> • Buken NÖ, Tıp Etiği Terimleri Sözlüğü, Nisan 2009, Altın Örümcek • Buken NO, Arapkirioglu K “Bioethics Committees and Examining Consent within The Patient-Physician Relationship in Turkey”, Medicine and Law, Volume 29 Number 3(September 2010) pages 403- 418. • Veatch RM. “Bioetiğin Temelleri” MegaBasım 2010. • Beauchamp TL, Childress JF. "Principles of Biomedical Ethics" 2001. • Weinberg M "Medical Ethics" 2001. • Arras JD, Stenbock B. "Ethical Issues in Modern medicine" 1999. • Childress, JF. "Practical Reasoning in Bioethics" 1997. • The Ethics of Research Biobanking, Jan Helge Solbakk, Soren Holm, Bjorn Hofman. Springer Science-Business Media, LLC 2009, New York. • The Ethics and Governance of Human Genetic Databases, European Perspectives. Matti Hayry, Ruth Chadwick, Viljalmur Arnason, Gardar Arnason. Cambridge University Press, 2007, New York. • İnsan Kökenli Biyolojik Maddelere İlişkin Hukuki İşlemler, Arif Barış Özbilen. Vedat Yayıncılık, İstanbul,2011. • Özgüç M, yüzbaşıoğlu A. Biyobankalar ve etik. İKU Dergisi 2009; 22: 12-16. • Hansson MG et al. Should donors be allowed to give broad consent to future biobank research. The Lancet Oncology,2006; 7: 266-269. • Pulman D, et al. Personal privacy, public benefits, and biobanks: a conjoint analysis of priorities and public perceptions. Genet Med.2012 Feb;14(2);229-35. • Rial-Sebbag E, Cambon-Thomsen A. The Emergence of Biobanks in the Legal Landscape: Towards a New Model of Governance, J. of Law and Soc. 2012. Vol 39, No 1, pp. 113–130. • T, Bedau M, Fuchs M et.al. Legal and ethical consequences of international biobanking from a national perspective: the German BMB-EU Coop project. European Journal of Human Genetics, 2010, Vol. 18, No. 5, pp. 522-525.

HAFTALIK DERS KONULARI

Haftalar	Tartışılacak/İşlenecek konular
1.	Biyomedikal etik, Tıp etiği kavramlar, etik teoriler
2.	Etik ikilemler karşısında adli bilimcilerin tutumları, etik haklı çıkarma sürecinde kullanılabilecek argümanlar, teoriler, ilkeler, etik kodlar
3.	Tıbbi paternalizm, aydınlatılmış onam
4.	Kişinin mahremiyeti, hasta sırrının saklanması, tıp etiğinde mahremiyet kavramı ve uygulanışı
5.	İnsan kökenli biyolojik materyalin kullanımı, depolanması, araştırma amaçlı kullanımı
6.	İnsan kökenli biyolojik materyalin adli amaçlı kullanımı, depolanması, farklı ülke örnekleri
7.	Kişisel verilerin gizliliğinin korunması
8.	Biyobankaların etik ve hukuki sorumluluğu
9.	İnsan kaynaklı biyolojik materyalin eldesi, saklanması ve adli/adli olmayan amaçlı kullanımı konusunda ülkemizdeki durum
10.	Araştırma ve yayın etiği
11.	Oviedo Biyoetik sözleşmesi
12.	Adli bilim çalışanlarının sorumluluğu kavramı, ilgili yasal düzenlemeler
13.	Biyoetik Kurullar
14.	Seminer sunumları
15.	Final

DEĞERLENDİRME SİSTEMİ

Yarıyıl içi çalışmaları	Sayısı	Katkı payı
Devam	15	30
Laboratuvar	-	
Uygulama	-	
Alan çalışması	-	
Derse özgü staj (varsa)	-	
Ödev	1	30
Sunum	1	20
Projeler	-	
Seminer	1	20
Ara sınavlar	-	
Final	-	
Toplam		100
Yarıyıl içi çalışmalarının başarı notuna katkısı		40
Yarıyıl sonu sunumunun başarı notuna katkısı		60
Toplam		100

AKTS (Öğrenci İş Yüğü Tablosu)

Etkinlikler	Sayısı	Süresi (saat)	Toplam İş Yüğü
Ders süresi (Sınav haftası dahildir: 14 x Haftalık ders saati)	14	2	28
Laboratuvar	-		
Uygulama	-		
Derse özgü staj (varsa)	-		
Alan çalışması	-		
Sınıf dışı ders çalışma süresi (ön çalışma, pekiştirme, vb)	14	4	56
Sunum /seminer hazırlama	1	35	35
Sunum yapma	1	3	3
Rapor yazma	1	48	48
Proje	-		
Ödevler	2	20	40
Ara sınavlar	-		
Yarıyıl sonu sınavı	-		
Toplam iş yüğü			210
			210/30
Dersin AKTS Kredisi			7